

Kahden ajan maailmanperinnöt

OTTEITA HANKESUUNNITELMASTA

Sammallahdenmäki
Vanha Rauma

Rauman kaupunki
2009

Tämä raportti on ote Rauman kaupungin eu-avustus-
hakemuksesta projektille ”Kahden ajan maailmanperinnöt”.

Otteessa ovat mukana ne hakemuksen kohdat, jotka kuvaavat projektin tavoitteita ja sisältöä.

Lounais-Suomen ympäristökeskus on myöntänyt avustuksen vuoden 2009 joulukuussa.

5. PROJEKTIN TARVE JA KYSYNTÄLÄHTÖISYYS

5.1 Mihin tarpeeseen projektilla haetaan ratkaisua?

Maailmanperintökohteiden uhkana on nähty niiden arvostuksen ja sitä kautta säilyttävän panostuksen väheneminen. Hankekohteissa alueet ja rakennukset ovat pääasiassa yksityisessä omistuksessa. Säilyttämisen motivaatio nousee näiden yksityisten tahojen arvostuksista ja matkailusta. Arvostus edellyttää informaatiolla kohteiden historiasta ja Vanhassa Raumassa erityisesti yksittäisten kiinteistöjen rakennus- ja sosiaalishistoriasta.

Vanhan Rauman ohjaus kaipaa rakentamistapaohjeita. Ohjeiden hyväksyttävyyttä edellyttää informaatiota kulttuurihistoriallisista perusteista.

Kuvaus yksittäisten rakennusten ominaispiirteistä, erityisrakenteista, ikävaiheista sekä kiinteistön käytön historiasta vaatii rakennustutkijan ammattitaitoa.

Rauma on kahden maailmanperintökohteen kaupunki. Odotukset kohteiden rinnakkaisittelyyn ovat olemassa. Suuret matkailijamäärät tulevat matkailu- ja liikennepalvelujen takia Vanhaan Raumaan. Matkailijoiden informointi ja ohjaaminen Sammallahdenmäelle on käytännöllistä tehdä Vanhasta Raumasta. Sammallahdenmäellä on maanomistustilanteen takia vaikea tarjota majoittumis-, ravintola- yms. palveluja. Työvälineeksi tarvitaan kohteen saavutettavuuden parantamista sekä informaation jakamista Vanhassa Raumassa. Sammallahden alueen sisäisen kehittämisen painopiste on alueen hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttamisessa sekä mahdollisesti muissa projekteissa.

Tammelan korjausrakentamiskeskukseen laajentaminen Maailmanperintökeskukseksi tulee selvittää.

5.2 Onko projektin tarpeesta ja kysynnästä olemassa esiselvityksiä, ennakoitietoa tms. ja miten sitä on hyödynnetty projektin valmistelussa?

Projektin tarve on tullut viimeksi esiin meneillään olevassa Vanhan Rauman hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisessa. Suunnitelma julkaistaan syksyllä 2009.

Vanhan Rauman osalta aihe on ollut esillä Rauman kaupungin ja Museoviraston palaverissa 26.8.2008. Siinä päädyttiin etsimään keinoja rakennustutkijan työn ympärille kehitettävään informaation tuottamiseen ja jakamiseen.

Satakunnan maakuntakaavan laatimisaineistossa on matkailun kehittämisen merkintä "Vanhan Rauman ja Lapin Sammallahdenmäen maailmanperintökohdekokonaisuus".

Sammallahdenmäen hoito- ja käyttösuunnitelmaan 11.12.2008 on kirjattu ehdotus Rauman maailmanperintökohteiden yhteisestä opastuskeskuksesta Vanhassa Raumassa.

6. PROJEKTIN TOTEUTUSALUE JA KOHDERYHMÄN KUVAUS

6.1 Projektin toiminnan maantieteellinen kohdealue

Maakunnat

Satakunta

Seutukunnat

Rauman

Kunnat

Rauma

6.2 Mitkä ovat projektin varsinaiset kohderyhmät ja ovatko kohderyhmään kuuluvat yritykset tiedossa?

1. Maailmanperintökohteiden kiinteistönomistajat erityisesti Vanhassa Raumassa sekä Sammallahdenmäen yhteysreitillä.
2. Hankkeen tapahtumiin osallistuvat
3. Hankkeen tuloksia hyödyntävät kaavoitus-, rakennusvalvonta- ja museoviranomaiset
4. Kohteiden infrastruktuurin rakentajat (erityisesti Rauman kaupungin tekninen virasto)
5. Kohteissa palveluja tuottavat (erityisesti matkailu) ja tapahtumia järjestävät

6.3 Mitkä ovat projektin varsinaisten kohderyhmien lisäksi sellaiset välilliset kohderyhmät ja muut tahot joihin projektin toiminta kohdistuu?

1. Maailmanperintökohteiden muut kuin kohdassa 6.2 mainitut vierailijat
2. Tuotetun informaatioaineiston käyttäjät internetissä ja julkaisuiden avulla

6.6 Miten projekti edistää alueellisen EAKR-toimenpideohjelman tavoitteita?

Projekti edistää Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen maailmanperintötasoisien kohteiden kulttuuriympäristötiedon hallintaa - levitystä, muokkaamista ja hyödyntämistä.

Projekti vahvistaa em. kohteiden vaalimisen ja käytön kestävän kehittämisen verkostoa uuden yhteisen tiedon avulla.

6.7 Miten projekti edistää muiden kansallisten ja maakunnallisten ohjelmien tavoitteita?

Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2007-2012:

"Arvokkaiden maisemien ja kulttuuriympäristöjen arvostusta ja näkyvyyttä on lisätty"(31);

"...tiedonvälitystä...kulttuuriympäristöjen arvoista..."

7. PROJEKTIN TAVOITTEET, TULOKSET JA VAIKUTUKSET

7.1 Mitkä ovat projektin tavoitteet, projektin arvioidut tulokset ja vaikutukset ja kuka niitä hyödyntää?

Projektin tavoitteena on säilyttää ja lisätä Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen maailmanperintökohteiden arvostusta ja edistää niiden kestäväää käyttöä tuottamalla ja jakamalla informaatiota kohteiden kulttuurihistoriasta ja ominaispiirteistä.

Tavoitteena on jakaa tuotettua informaatiota helposti vastaanotettavalla tavalla tiedonvälityksen eri keinoin.

Tavoitteena on antaa lisätietoa kohteiden säilyttävää suunnittelua varten sekä edistää matkailua.

Projektin tuloksia hyödyntävät kiinteistönomistajat ja asukkaat, alueilla toimivat palveluntuottajat, kaavoitus-, museo- ja rakennusvalvontaviranomaiset, alueiden julkisen infrastruktuurin toteuttajat sekä kohteissa vierailevat. Erityisesti Vanhassa Raumassa tietoa hyödyntävät myös oppilaitokset, joiden koulutusohjelmiin kuuluu rakennuskulttuuri.

7.4 Mitkä ovat projektin laadulliset vaikutukset kohderyhmään ja toimintaympäristöön ja miten niitä arvioidaan?

1. Vanhan Rauman kiinteistönomistajien tiedonlisäys kiinteistönsä rakennuskulttuuriarvoista
- talo-, kortteli- tai osa-aluekohtaiset tietopaketit, talojen määrä
2. Makailuinformaation lisäys
- matkailua palvelevien esitteiden ym. julkaisujen määrä
3. Informaatio vaellus- ja pyöräreitistä Sammallahdenmäelle
- reitin olemassaolo, esitteen olemassa olo
4. Tapahtumaosallistumiset
- tapahtumien määrä ja osanottajamäärät
5. Tiedon lisäys alueiden rakennuskulttuurista kaavoitus-, rakennusvalvonta- ja museoviranomaistoiminnassa sekä alueiden infrastruktuurin rakentamisessa
- asiantuntijatoimijoiden kannalta relevanttien julkaisujen määrä

8. PROJEKTIN TOIMENPITEIDEN JA TUOTTEIDEN KUVAUS

8.1 Mitkä ovat projektin keskeiset toimenpiteet?

1. Kuvaus Vanhan Rauman rakennusten ja kiinteistöjen rakentamis- ja käyttöhistoriasta, rakennuskulttuurin kannalta monipuolisesti edustavat kohteet
2. Kuvaus Vanhan Rauman yksittäisistä, arvokkaista rakennusosista, rakenneratkaisuista ja rakennustyyliominaisuuksista
3. Vanha Rauma; näyttelyt korjausrakentamiskeskus Tammelassa

- näyttelyt kohtien 1-2 aineistosta
- Suomen maailmanperintökohteiden yleisnäyttely
- Sammallahdenmäen maailmanperintökohteen erityisnäyttely
- 4. Pihakirpputorien kulttuuriympäristöinformaatio
- 5. Työnäytökset kulttuurihistoriallisesti arvokkaan hirsitalon eri korjausvaiheista
- 6. Näyttelyn ja työnäytösten internet- ja esiteversiot ja englanninkielinen tiivistetty aineisto
- 7. Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen reittiyhteys
- 8. Seminaarit
- 9. Yhteistapahtumaselvitys ja mahdollinen -toteutus Euroopan kulttuuripääkaupunki Turku 2011 - tapahtumiin
- 9. Selvitys Korjausrakentamiskeskus Tammelan laajentamisesta Maailmanperintökeskukseksi Raumalla
- 10. Sammallahdenmäen jäkälä-, sammal- ja sienilajeja ja/tai hämähäkkejä koskeva luontoselvitys ja esittelyaineisto (valinta esiselvittelyn perusteella)
- 11. Rakennustutkijan aineiston siirtäminen jo olemassa olevaan oppilaitosyhteistyöhön
- 12. Selvitys kansainvälisen yhteistyön lisäämismahdollisuuksista Botnia-Atlantica -ohjelman kautta Ruotsissa ja Norjassa sekä muutoin Baltiassa.

8.2 Projektissa kehitettävät uudet tuotteet (opetusmateriaalit, menetelmät, ohjelmat yms.), palvelut ja toimintatavat sekä työsuunnitelma niiden kehittämiseksi

- 1-2. Vanhan Rauman talo-, kortteli- tai osa-aluekohtaisissa rakennus- ja kulttuurihistoriaselvitykset
- 3. Tammelan näyttelyaineiston nykyaikaistaminen esitystavaltaan ja -tekniikaltaan, mukana uusimpien selvitysten tulokset.
- 4. Pihakirpputori-tapahtumaa organisoii Vanhan Rauman korjausrakentamiskeskus yhdessä Vanha Rauma yhdistyksen kanssa. Uutena elementtinä projektissa tuotetaan noin 20 tapahtumatalon kirpputorivieraille jaettavaa informaatiota kiinteistön rakennus- ja sosiaalishistoriasta.
- 5. Hankkeessa rakennuskulttuurialan oppilaitosten kanssa järjestetään kuusi työnäytöstä kulttuurihistoriallisesti arvokkaan hirsitalon eri korjausvaiheista. Työnäytökset tallennetaan ja esitetään digitaalisina Tammelan näyttelyn osana.
- 6. Näyttelyaineisto työnäytöksineen julkaistaan internetissä.
- 7. Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen välisenä yhteytenä kehitetään ja otetaan käyttöön pyöräily- ja vaellusreitit esitteineen. Tuotteeseen kuuluu mahdollisuus lainata polkupyöriä korjausrakentamiskeskus Tammelasta.
- 8. Hankkeessa järjestetään yksi kansainvälinen erityisseminaari kunakin hankevuonna. Seminaarit on tarkoitettu kulttuuriympäristöasiantuntijoille.
- 9. Näyttely- ja esiteaineistosta tehdään ulkomaisissa kohteissa kierrätettävissä oleva englanninkielinen, tiivis näyttelyaineisto (taulut tai standi)
- 10. Sammallahdenmäen jäkälät, sammaleet ja sienet ja/tai hämähäkit - esite.

8.3 Projektin pysyvät vaikutukset; (miten juurrutetaan pysyväksi toiminnaksi)?

Hankkeen tulokset jäävät uudistuksina vaikuttamaan Rauman kaupungin sinänsä jo vakiintuneeseen maailmanperintötoimintaan ja sitä kautta myös muihin toimintoihin kohdealueilla.

Osa tuloksista siirtyy kaavoitus-, rakennusvalvonta- ja museoviranomaisten säädöksiin ja toimintaan.

9. PROJEKTIN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

9.1 Vuosittain eritelty toiminnan kuvaus toimenpiteiden toteutuksesta, vastuista ja projektin vaiheistamisesta

2010

1. Vanhan Rauman rakennusten ja kiinteistöjen rakentamis- ja käyttöhistoriaselvitykset, osa 1
- rakennustutkija
2. Näyttely korjausrakentamiskeskus Tammelassa; Suomen maailmanperintökohteiden yleisnäyttely; Sammallahdenmäen maailmanperintökohteen erityisnäyttely
- rakennustutkija ja projektipäällikkö
3. Pihakirpputorien kulttuuriympäristöinformaatio
- kohdan 1 aineistosta
- rakennustutkija
4. Työnäyös kulttuurihistoriallisesti arvokkaan hirsitalon eri korjausvaiheista, osat 1-2
- rakennustutkija ja projektipäällikkö (osallistuu neuvonta-arkkitehdin sijainen)
5. Näyttelyn ja työnäytösten internet-versio ja esitteet
- rakennustutkija ja projektipäällikkö
7. Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen yhteys -suunnitelma
- projektipäällikkö
8. Seminaari 1
- rakennustutkija ja projektipäällikkö
9. Yleinen tiedottaminen
- rakennustutkija ja projektipäällikkö
10. Englanninkielinen tiivistetty näyttelyaineisto
- rakennustutkija ja projektipäällikkö
11. Sammallahdenmäen jäkälä-, sammala- ja sieniselvitys ja/tai hämähäkkiselvitys
- projektipäällikkö
12. Opetusmateriaalit oppilaitosyhteistyössä (osa 1)
- rakennustutkija ja projektipäällikkö

2011

1. Vanhan Rauman rakennusten ja kiinteistöjen rakentamis- ja käyttöhistoriasta selvitykset, osa 2
  - rakennustutkija
2. Näyttely korjausrakentamiskeskus Tammelassa; täydennys vuoden 2010 näyttelyaineistoon projektissa tuotetun informaation perusteella
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö
3. Pihakirpputorien kulttuuriympäristöinformaatio
  - kohdan 1 aineistosta, huom. osittain muuttuneet kohteet
  - rakennustutkija
4. Työnäyös kulttuurihistoriallisesti arvokkaan hirsitalon eri korjausvaiheista, osat 3-4
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö (osallistuu neuvonta-arkkitehti)
5. Näyttelyn ja työnäytösten internet-versio ja esitteet
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö
6. Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen yhteys -toteuttaminen
  - projektipäällikkö
7. Seminaari 2
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö
8. Yleinen tiedottaminen
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö
12. Opetusmateriaalit oppilaitosyhteistyössä (osa 2)
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö

2012

1. Vanhan Rauman rakennusten ja kiinteistöjen rakentamis- ja käyttöhistoriasta selvitykset, osa 3
  - rakennustutkija
2. Näyttely korjausrakentamiskeskus Tammelassa
  - täydennys vuoden 2011 näyttelyaineistoon projektissa tuotetun informaation perusteella
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö
3. Pihakirpputorien kulttuuriympäristöinformaatio
  - kohdan 1 aineistosta, huom. osittain muuttuneet kohteet
  - rakennustutkija
4. Työnäytös kulttuurihistoriallisesti arvokkaan hirsitalon eri korjausvaiheista, osat 5-6
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö (osallistuu neuvonta-arkkitehti)
5. Näyttelyn ja työnäytösten internet-versio ja esite
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö
6. Seminaari 3
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö
7. Julkaisu Vanhan Rauman yksittäisistä, arvokkaista rakennusosista, rakenneratkaisuista ja rakennustyyliominaisuuksista
  - rakennustutkija
8. Yleinen tiedottaminen
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö
12. Opetusmateriaalit oppilaitosyhteistyössä (osa 3)
  - rakennustutkija ja projektipäällikkö

9.2 Tiivistelmä projektista Internetin tietopalvelua varten (tavoitteet, toimenpiteet, tulokset)

Kahden ajan maailmanperinnöt -projektissa tuotetaan ja jaetaan uutta tietoa Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen kulttuuriympäristöarvoista kiinteistönomistajien, matkailijoiden, palvelujen tuottajien, oppilaitosten ja viranomaisten käyttöön. Informaatio jaetaan eri tavoilla. Informaation jakamisen työvälineinä ja hankkeen tuloksina ovat näyttelyt Vanhan Rauman korjausrakentamiskeskus Tammelassa, työnäytökset, infopaketit Vanhan Rauman pihakirpputoreilla, internet- ja esitejulkaisut, seminaarit, vaellus- ja pyöräreitti Vanhasta Raumasta Sammallahdenmäelle sekä yleinen tiedottaminen.

Projektin tavoitteena on säilyttää ja lisätä Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen maailmanperintökohteiden

arvostusta ja edistää niiden kestäväää käyttöä informaation avulla.

10. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEURANTA, RAPORTOINTI JA TOIMINNAN ARVIOINTI

10.1 Miten projektin toimintaa arvioidaan ja miten asiakaspalaute kerätään?

Projektipalaute kerätään Vanhan Rauman hoitokunta -työhön kuuluvassa Vanhan Rauman valtuuskunnan kokouksissa. Valtuuskunta on laaja Vanhan Rauman toimijoiden areena, johon kutsutaan myös Sammallahdenmöen edustus.

11. TIEDOTUS JA TULOSTEN LEVITTÄMINEN

11.1 Miten projektista tiedotetaan?

Projektista tiedotetaan ensi vaiheessa silloin, kun hankkeen hakemus on Rauman kaupunginhallituksen kokouksen esityslistalla.

Hankkeen käynnistymisestä tiedotetaan, kun projektityöntekijä aloittaa tehtävässään.

Tiedotteita julkaistaan kunkin työvaiheen valmistuttua tai tapahtuman alkaessa sekä hankkeen päättyessä.

Hanke ylläpitää täydentyviä internet-sivuja.

Hankkeen toimenpiteet ovat sinällään tiedottamista.

Hankkeesta laaditaan projektin alussa yksityiskohtaisempi tiedottamisuunnitelma.

11.2 Aikataulutettu suunnitelma projektin tuloksista tiedottamisesta ml. hyvät käytännöt

Projekti on sinänsä tiedottamishanke. Tiedottaminen projektin tuloksista noudattaa hankkeen toimenpiteiden ohjelmaa:

1. Vanhan Rauman rakennusten ja kiinteistöjen rakentamis- ja käyttöhistoriaselvitykset
- julkaisut ja tiedottaminen 2010-2012 1-3 -vaiheiden mukaisesti
2. Kuvaus Vanhan Rauman yksittäisistä, arvokkaista rakennusosista, rakenneratkaisuista ja rakennustyyliominaisuuksista
- julkaisu ja tiedottaminen 2012
3. Vanha Rauma näyttelyt korjausrakentamiskeskus Tammelassa
- näyttelyt ja tiedottaminen näyttelyjen avaamisesta 2010-2012 kunkin vaiheen mukaisesti
4. Pihakirpputorien kulttuuriympäristöinformaatio
- infopaketti ja tiedottaminen 2010-2012 kunakin vuonna pihakirpputorimainonnan yhteydessä
5. Työnäytökset kulttuurihistoriallisesti arvokkaan hirsitalon eri korjausvaiheista

- näytökset ja tiedottaminen 2010-2012 kunkin tapahtuman yhteydessä

6. Näyttelyn ja työnäytösten internet- ja esiteversiot

- julkaisu ja tiedottaminen 2010-2012 aineiston valmistumisvaiheissa

7. Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen yhteys

- suunnitelmainfo ja kuuleminen 2010 sekä tiedottaminen ja esitteet 2011

8. Seminaarit

- seminaarit, aineisto julkistaminen internetissä sekä tiedottaminen kunkin tapahtuman yhteydessä 2010-2012